

304/1990

Annettu Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1990

**Laki
väestönsuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 31 päivänä lokakuuta 1958 annetun väestönsuojelulain (438/58) 17 ja 19§,

muutetaan 2§:n 1 momentti, 3§, 4§:n 2 momentti, 6§:n 2 momentti, 7, 9 ja 10§, 11§:n 1 ja 3 momentti sekä 12, 15, 16, 18, 20, 28 ja 29§ sekä

lisätään 2§:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 3 a ja 3 b §, 4§:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 9 a ja 9 b §, 21§:ään uusi 2 ja 3 momentti sekä lakiin uusi 27 a, 27 b ja 29 a-29 c § seuraavasti:

**1 luku
Yleisiä säännöksiä
2 §**

Väestönsuojelu on siten valmisteltava, että se tarpeen vaatiessa voidaan viipymättä saattaa toimintaan.

Valtakunnan alue jaetaan väestönsuojelun yhteistoiminta-alueisiin. Jaosta päättää sisäasiainministeriö.

3 §

Siinä tarkoituksessa kuin 2§:n 1 momentissa on säädetty, on rakennettava suojarakenteita sekä johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmät, varauduttava väestön siirtoihin ja sijoittamiseen muualle sekä niin ikään varauduttava sammutus-, pelastus-, ensiapu-, huolto-, raivaus- ja puhdistustoimintaan samoin kuin viestikeskusten ja yhteyksien tarkoituksenmukaista järjestelyä ja varmentamista edistäviin toimenpiteisiin. Lisäksi on hankittava väestönsuojelussa tarvittavaa erityiskalustoa ja -välineistöä, huolehdittava väestönsuojelukoulutuksesta sekä tiedotustoiminnasta ja ryhdyttävä muihinkin väestönsuojelun valmiutta edistäviin toimenpiteisiin.

Väestönsuojelu valmistellaan niin laajalti kuin mahdollista tukeutuen normaaliolojen hallintoon ja järjestelyihin.

3 a §

Valtioneuvosto voi hyväksyä väestönsuojelulle yleisiä tavoitteita sekä asettaa väestönsuojeluvalmistelulle ja suunnittelulle määräaikoja.

3 b §

Lääninhallituksen on yhteistoiminnassa valtion, kuntien ja muiden viranomaisten kanssa laadittava läänin väestönsuojelun yhteistoimintasuunnitelma sen mukaan kuin sisäasiainministeriö määrää.

Kunnan on laadittava kuntaa koskeva suojelusuunnitelma. Viranomaisten ja yksityisten velvollisuudesta

laatia niiden suojaamiseksi ja toiminnan turvaamiseksi suojelusuunnitelma säädetään asetuksella. Tarkemmat määräykset suojelusuunnitelman sisällöstä antaa tarvittaessa sisäasiainministeriö.

4 §

Kunta pitää huolen kunnan alueella sen asukkaita varten yhteisesti tarvittavista väestönsuojelutoimenpiteistä sekä paikallisesta väestönsuojelukoulutuksesta ja -tiedottamisesta. Kunnat voivat sopimuksen nojalla yhteisesti hoitaa väestönsuojelun valmisteluun kuuluvia tehtäviä.

Rakennuksen omistaja tai haltija on velvollinen huolehtimaan rakennuksessa yhteisesti tarvittavista väestönsuojelutoimenpiteistä.

6 §

Sisäasiainministeriö voi määrätä, että väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön on osallistuttava väestönsuojelukoulutukseen enintään 10 päivää vuodessa.

7 §

Kunnassa voi olla väestönsuojelujärjestys, jossa on tarkemmat määräykset väestönsuojelun järjestelystä ja suojelutoimenpiteistä kunnassa. Väestönsuojelujärjestyksen hyväksyy kunnanvaltuusto.

2 luku

Rakenteelliset suojelutoimenpiteet

9 §

Rakennuksen omistajan on uudisrakentamisen yhteydessä tehtävä rakennukseen tai sen läheisyyteen väestönsuoja, jonka suuruudeltaan, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, voidaan arvioida riittävän rakennuksessa asuvia, työskenteleviä tai muutoin oleskelevia henkilöitä varten.

Väestönsuojia ovat varsinainen väestönsuoja ja kevyt väestönsuoja.

Varsinainen väestönsuoja on rakennettava suojelukohteessa sijaitsevaa rakennusta tai samalla tontilla tai rakennuspaikalla olevaa rakennusryhmää varten, jos sen kerrosala on vähintään 1 000 m². Kevyt väestönsuoja on suojelukohteessa tehtävä sellaista rakennusta tai rakennusryhmää varten, jonka kerrosala on alle 1 000 m² ja kuitenkin vähintään 600 m² ja jossa asutaan tai työskennellään pysyvästi. Valvonta-alueella on kaikkiin tässä momentissa mainittuihin rakennuksiin tai rakennusryhmiin tehtävä kevyt väestönsuoja.

Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske enintään kaksi asuntoa käsittävää rakennusta tai rakennusryhmää. Samalla tontilla tai rakennuspaikalla olevia rakennuksia ei oteta huomioon rakentamisvelvollisuutta määrättäessä, milloin lupaa rakentamiseen haetaan yli viiden vuoden kuluttua jo olevien rakennusten valmistumisesta.

Maatilatalouden tuotannon rakenteellisesta suojaamisesta säädetään lailla erikseen. Maatilatalouden tuotantorakennuksia ei oteta lukuun määrättäessä tässä laissa tarkoitettua suojan rakentamisvelvollisuutta.

9 a §

Jos rakennusta varten sen suuruuden vuoksi tai muusta syystä on suojautumismahdollisuuksien tai suojan

antaman turvan parantamisen kannalta tarkoituksenmukaisempaa rakentaa yhden sijasta kaksi tai useampia vastaavasti pienempiä väestönsuojia, voidaan niin määrätä tehtäväksi.

Kahta tai useampaa rakennusta varten voidaan sallia rakennettavaksi yhteinen väestönsuoja, mikäli sellainen järjestely ei heikennä suojautumisen mahdollisuuksia ja turvallisuutta.

9 b §

Jos suojelukohteessa sijaitsevassa valmiissa rakennuksessa, jonka kerrosala on yli 1 000 m² ja jossa ei ole väestönsuojaa, suoritetaan rakennuksen suurinta osaa koskeva, rakennuslupaa edellyttävä muutos- tai korjaustyö, on työn laadusta tai laajuudesta riippuen työn yhteydessä tehtävä kevyt väestönsuoja, mikäli se ilman suuria vaikeuksia ja kohtuullisin kustannuksin käy päinsä. Erityisestä syystä voidaan määrätä tehtäväksi kevyen väestönsuojan asemesta varsinainen väestönsuoja.

Valmiiseen rakennukseen, jossa ei ole väestönsuojaa, voidaan rakennuksen omistaja määrätä laatimaan suunnitelma tilapäisen suojatilan kunnostamiseksi tai selvittämään muutoin suojautumismahdollisuudet yhteistyössä kunnan väestönsuojeluviranomaisen kanssa.

10 §

Valtion on suojelukohteessa rakennettava rautatieasemille ja lentoasemille varsinaiset väestönsuojat matkustavan yleisön ja liikennehenkilöstön suojaamiseksi.

11 §

Kunnan on suojelukohteessa rakennettava linja-autojen keskusasemille ja satamiin varsinaiset väestönsuojat matkustavan yleisön ja liikennehenkilöstön suojaamiseksi. Kunnan on lisäksi osoitettava suojelukohteessa varsinainen väestönsuoja ja valvonta-alueella vähintään kevyt väestönsuoja kunnan väestönsuojeluelimiä varten.

Milloin valvonta-alueella ei ole riittävästi väestönsuojia tai muita suojatiloiksi kunnostettavissa olevia tiloja, on kunnan laadittava suunnitelma suojarakenteiden rakentamiseksi niitä varten, joilta suojautumismahdollisuudet puuttuvat.

12 §

Siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään ja sisäasiainministeriön antamilla teknisillä määräyksillä määrätään, väestönsuoja on rakennettava sellaiseksi, että sen voidaan katsoa antavan siinä oleskeleville turvan rakennussortumilta ja muilta asevaikutuksilta, täysosumasta aiheutuvia lukuunottamatta.

Väestönsuoja voidaan, milloin se suojan suuruuden takia tai muutoin erityisistä syistä on katsottava tarpeelliseksi, määrätä rakennettavaksi lujemmaksikin kuin 1 momentissa on sanottu.

3 luku

Väestönsuojeluviranomaiset

15 §

Sisäasiainministeriön yhteydessä toimii väestönsuojeluasioissa neuvoa antavana elimenä pelastushallinnon neuvottelukunta, josta säädetään tarkemmin asetuksella.

16 §

Kunnassa on väestönsuojelun valmistelu-, järjestely- ja toimeenpanotehtäviä varten väestönsuojelulautakunta. Lautakunnan tehtävänä on ohjata ja yhteensovittaa väestönsuojeluvalmisteluja kunnassa sekä huolehtia sellaisista väestönsuojelutehtävistä, jotka eivät kuulu kunnan muille viranomaisille.

Väestönsuojelulautakunta voidaan kunnanvaltuuston harkinnan mukaan jättää asettamatta. Jos kunnassa ei ole väestönsuojelulautakuntaa, huolehtii sille kuuluvista tehtävistä palolautakunta, kunnanhallitus tai kunnanvaltuuston määräämä muu lautakunta.

18 §

Väestönsuojelua johtavana viranhaltijana toimii kunnassa kunnanjohtaja tai apulaiskunnanjohtaja.

Kunnassa on väestönsuojelupäällikkö. Väestönsuojelupäällikön viran kelpoisuusehdoista säädetään asetuksella. Virka voi olla myös sivuvirka taikka yhdistettynä palopäällikön virkaan tai kunnan muuhun virkaan.

20 §

Valtion, kuntien ja kuntainliittojen viranomaiset, muut julkiset yhteisöt sekä valtion liikelaitokset ovat velvolliset huolehtimaan toimialaansa kuuluvista tai siihen muutoin soveltuvista väestönsuojelutehtävistä. Tarkemmat säännökset tehtävistä annetaan asetuksella.

Kaikkien viranomaisten on toiminnassaan otettava huomioon väestönsuojelun näkökohdat ja siinä tarkoituksessa oltava tarpeellisessa yhteydessä väestönsuojeluviranomaisiin.

4 luku

Väestönsuojelun kustannukset

21 §

Väestönsuojelutoimenpiteistä aiheutuvat kustannukset sisällytetään asianomaisten viranomaisten tarpeellisiin perustamis- ja käyttökustannuksiin.

Kunnalle ja kuntainliitolle suoritetaan 2 momentissa mainittuihin kustannuksiin valtionosuutta tai -avustusta samojen perusteiden mukaan kuin asianomaisen hallinnonalan muihin menoihin, ei kuitenkaan 22 ja 23§:n nojalla maksettavan korvauksen ja avustuksen lisäksi.

27 a §

Poiketen siitä, mitä tässä luvussa muutoin väestönsuojelun kustannuksista on säädetty, valtio voi tulo- ja menoarvion rajoissa hankkia väestön suojaamiseen tarvittavaa kalustoa ja välineistöä, milloin sitä erityisestä syystä on pidettävä tarpeellisena.

5 luku

Erinäisiä säännöksiä

27 b §

Teletoiminnan ja sähköisen joukkoviestinnän harjoittajan on varauduttava väestönsuojelun kannalta välttämättömän viestinnän turvaamiseen rakenteellisin, teknisin ja toiminnallisin etukäteisvalmisteluin sen mukaan kuin eri säännösten nojalla vahvistetuissa teknisissä määräyksissä määrätään.

Jos teletoiminnan harjoittajan on varautumisvelvollisuutensa täyttämiseksi ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotka selvästi poikkeavat tavanomaisena pidettävästä teletoiminnasta ja joista aiheutuu olennaisia

lisäkustannuksia, voidaan tällaiset kustannukset korvata valtion varoista.

28 §

Valtion, kunnan, kuntainliiton tai muun julkisen yhteisön viraston tai laitoksen tai valtion liikelaitoksen vastuulla olevat väestönsuojelutehtävät kuuluvat siinä palvelevan viran- tai toimenhaltijan virkavelvollisuuksiin ja työsopimussuhteessa olevan henkilön tehtäviin. Edellä sanottu koskee myös tehtävien suorittamista varten tarpeelliseen väestönsuojelukoulutukseen osallistumista.

29 §

Väestönsuojelupalveluksessa ja 6§:n 2 momentissa tarkoitettussa väestönsuojelukoulutuksessa sattuneesta tapaturmasta tai siinä saadusta ammattitaudista suoritetaan asianomaiselle korvausta valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturmasta, kuitenkin vain siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään saman suuruiseen korvaukseen muun lain mukaan.

29 a §

Sisäasiainministeriö voi antaa määräyksiä väestönsuojelun henkilöstö- ja materiaalmäärävahvuuksista samoin kuin muista toimintaedellytyksistä sekä väestönsuojelukaluston ja -välineistön laatuvaatimuksista, malleista, mitoista, kaluston ja välineistön valmistuksesta, maahantuonnista, kaupasta, asennuksesta, tarkastuksesta ja huollosta. Sisäasiainministeriö voi suorittaa määräysten noudattamisen toteamiseksi tarkastuksia. Tarkastukseen ja laadunvalvontaan kuuluvia tehtäviä voidaan uskoa sovelialle valtion virastolle tai laitokselle taikka valtion liikelaitokselle. Tällaisessa tehtävässä voidaan käyttää apuna myös pelastushallinnon alalla toimivaa järjestöä.

Sisäasiainministeriö voi lisäksi antaa yleisiä ohjeita väestönsuojeluun osallistuville viranomaisille ja yksityisille 3§:n 1 momentissa säädettyjen väestönsuojelutoimenpiteiden valmistelusta ja suorittamisesta sekä niissä tarvittavasta yhteistoiminnasta. Vastaava oikeus on lääninhallituksella ohjatessaan väestönsuojelua läänin alueella.

29 b §

Väestönsuojeluvalmiuden valvomiseksi on sisäasiainministeriön, lääninhallitusten ja kuntien toimitettava tarkastuksia. Tarkastuksen toimittaja on päästettävä tarpeellisiin tarkastuskohteisiin. Edellä sanottu ei koske puolustusvoimien alueita ja omaisuutta.

29 c §

Väestönsuojelua varten rakennettuja suojarakenteita ja hankittuja välineitä ja laitteita saadaan käyttää muuhun toimintaan sillä edellytyksellä, että ne ovat viivytyksettä väestönsuojelutarkoituksiin käytettävissä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1990. Lain 2 luvussa olevia väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin vasta rakennuslupaun, jota haetaan vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta. Siihen saakka sovelletaan rakentamisvelvollisuuden osalta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Poiketen siitä, mitä 9§:n 4 momentissa on säädetty, ei väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta määrättäessä oteta huomioon rakennuksia, jotka on rakennettu ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Hallituksen esitys 23/89

Puolustusasiainvaliok. miet. 3/89

Suuren valiok. miet. 222/89 ja 1/90

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

Mauno Koivisto

Sisäasiainministeri

Jarmo Rantanen